

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА
МЕНЕДЖМЕНТУ ІМ. Г.Е. ВЕЙНШТЕЙНА

МАТЕРІАЛИ

VI МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

11 – 13 жовтня 2018 р.

ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ

РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА

ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ

м.Одеса

УДК: 338.43:316.502(477)

Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції 11-13 жовтня 2018 р. Одеса: Одеська національна академія харчових технологій, 2018. – 327 с.

У матеріалах конференції знайшли відображення економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Були запропоновані шляхи вирішення найактуальніших та нагальних проблем багатьох сфер сучасного бізнесу та новітні управлінські технології в сучасних турбулентних умовах існування підприємств. В доповідях особлива увага приділялась прикладному характеру досліджень та їх впливу на поліпшення економічної ситуації в країні.

Науковий редактор Каламан О.Б. – директор ННПЕіМ ім.Г.Е.Вейнштейна ОНАХТ

Редакційна колегія:

Агеева І.М. - к.е.н., доц., Басюркіна Н.Й. - д.е.н., доц., Купріна Н.М. - к.е.н., доц., Лагодієнко В.В. – д.е.н., проф., Немченко В.В. - д.е.н., проф., Павлов О.І. - д.е.н., проф., Рогатіна Л.П. - к.с.н., доц., Савенко І.І. - д.е.н., проф.

Рекомендовано до видання Вченою Радою Одеської національної академії харчових технологій протоколом № 2 від 02.10.2018 р.

Матеріали додаються за оригіналами рукопису

Редакційна колегія не несе відповідальності за зміст та сутність наданих матеріалів

і споживають дві третини продовольства, а решта – переважна більшість – тільки одну третину.

По суті, ми маємо справу з підфарбованим неоколоніалізмом, спробою перетворити більшість країн в сировинні придатки «нових» старих метрополій, спробою обмежити економічне зростання за рахунок більшості земель в інтересах меншості.

Розв'язати продовольчу проблему шляхом інтенсифікації виробництва вкрай важко. Доведення рівня аграрного виробництва, механізації, хімізації, врожайності в країнах, що розвиваються, до рівня високорозвинутих загрожує глобальною екологічною катастрофою. А поділитися з іншими своїм рівнем споживання і прибутками добровільно ніхто не бажає. Отже, розв'язати світову продовольчу проблему без соціально-економічних і політичних перетворень неможливо.

Література

1. Боев Ю.О. Економічна історія: Західна Європа, Японія, США: навч. посіб./ Боев Ю.О., Боева С.Ю. - К.: Вища шк., 2000. – 174 с.
2. Лященко П.И. История народного хозяйства СССР/ Лященко П.И.- М.: Госуд. Изд-во полит. литер., т.1. -1952 - 656 с.
3. Шишков Ю.В. Международные аспекты продовольственной проблемы/ Шишков Ю.В., Мировицкая Н.С. - М.: Международные отношения, 1983. – 96 с.

ЕКОНОМІКА Й ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ АПК УКРАЇНИ В СЕГМЕНТІ ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР

Татарик Е. П., асистент кафедри економіки промисловості
Одеська національна академія харчових технологій

Вступ. Господарський комплекс окремих регіонів України є сукупністю пов'язаних між собою галузей промисловості, сільського господарства, транспорту, сфери обслуговування та інших галузей. При цьому сільське господарство характеризується особливою функцією – забезпечення населення продукцією харчування, а галузі тваринництва – різноманітними кормами. Саме від рівня забезпеченості людей необхідними продуктами залежить стан їх здоров'я, умови відновлення, продуктивність праці, господарська діяльність, тобто основних показників соціальних стандартів населення[1].

Актуальною задачею в умовах євроінтеграції України, зміни зовнішньоекономічних пріоритетів та адаптації українських підприємств до нових особливостей ринкової кон'юнктури є дослідження напрямів та перспектив розвитку найбільш успішних компаній України.

З цією метою сільське господарство є комплексом взаємопов'язаних галузей, що об'єднані виробництвом, переробкою та зберіганням продукції рослинництва та тваринництва.

Метою даної роботи є дослідження обсягів динаміки валової продукції сільського господарства, що характеризує технологічну потужність суб'єктів господарювання, рівень забезпечення продукцією населення країни й регіону та

переробну промисловість сировиною, а також змогу вийти на внутрішній і зовнішній ринки з пропозиціями одержаних результатів функціонування.

Валова продукція сільського господарства на сучасному етапі є основним показником результатів господарювання, який характеризує ефективність виробничої і управлінської діяльності при формуванні її обсягів.

Встановлено, що сучасні аграрні організаційні перетворення в економіці підприємств АПК області були здійснені при ігноруванні необхідності послідовного, поетапного переходу до ринкових відносин, а самі здійснені зміни не забезпечили конкурентоспроможність продукції сільського господарства.

Рівень економічних відносин, який склався сьогодні в Україні і її регіонах, характеризується нарощуванням антропогенного впливу на земельні ресурси і навколишнє середовище. Відбивається на ефективності виробничої діяльності багатьох галузей, ефективність функціонування яких безпосередньо залежить від використання паливно-енергетичних ресурсів (ПЕР) як домінуючого фактора кінцевої продукції.

Відсутність чіткої концепції розвитку процесів реформування галузей АПК, як крупного споживача ПЕР проявляється у появі самої структури форм господарювання, які були створені спонтанно, без економічного обґрунтування подальшої концепції розвитку[2].

Економічний аналіз процесів формування обсягів продукції галузей рослинництва показує, що продовжують існувати значні щорічні відмінності основних показників виробничої діяльності, зокрема у сільськогосподарських підприємствах і господарствах населення. Станом на 18 вересня українські аграрії намолотили 36,8 млн т зерна з 10,4 млн га (70%) при врожайності 35,2 ц/га [3].

Про це повідомляє прес-служба Мінагрополітики. З них зібрано:

- ранніх зернових та зернобобових – 34,3 млн тонн з площі 9,9 млн га при врожайності 34,8 ц/га;
- кукурудзи – 2,2 млн тонн з площі 402 тис. га (9%) при врожайності 54,9 ц/га;
- гречки – 84 тис. тонн з площі 66 тис. га (61%) при врожайності 12,8 ц/га;
- проса – 56 тис. тонн з площі 36 тис. га (68%) при врожайності 15,7 ц/га.

Продовжується збирання технічних культур, яких намолочено:

- соняшнику – 4,7 млн тонн з площі 2,2 млн га (36%) при врожайності 21,3 ц/га;
- сої – 837 тис. тонн з площі 346 тис. га (20%) при врожайності 24,2 ц/га;
- ріпаку – 2,7 млн тонн з площі 1,0 млн га при врожайності 26,1 ц/га.

Поряд зі збиранням урожаю проходить осіння посівна кампанія. Так, аграрії посіяли 1,1 млн га озимих зернових культур (16%), при прогнозованій площі 7,2 млн га. Крім того, озимого ріпаку посіяно на 882 тис. га (99%) при прогнозованій площі 888 тис. га.

Нагадаємо, незважаючи на позитивну з початку 2018/19 рр. динаміку експорту, темпи зовнішніх поставок ячменю в поточному сезоні значно відстають від торішніх. Зокрема, за даними Мінагрополітики, цьогогоріч намолотять 63 млн тонн зерна, що на 2 мільйони більше від врожаю 2017 року. При цьому обсяги продовольчої та фуражної пшениці співвідноситимуться на рівні 60:40.

Валовий збір соняшнику виросте до 15 млн тонн, кукурудзи – до 30 млн тонн, з яких 22 млн тонн піде на експорт. Для осінніх польових робіт аграрії повністю забезпечені насінням та паливом, мінеральними добривами – на 73%.

В цілому, із 6 мільярдів гривень, запланованих на агродотації, за 9 місяців 2018 року використано дещо більше 600 млн грн. За різними програмами різна ступінь освоєння, але всі програми затребувані, і стимулюють економічне зростання у всіх точках економіки. Водночас, доходи від оренди державної ріллі за 9 місяців 2018 року збільшилась до 131 млн грн, порівняно із 118 млн грн у 2017 році, ставка оренди ріллі виросла від 14 до 18% від нормативно-грошової оцінки землі.

Кабмін подав до парламенту проект держбюджету на 2019 рік. За текстом документу, сума агродотацій виросте до 6,9 млрд грн, але як саме розподілять ці кошти – достеменно невідомо. Профільні ЗМІ повідомляють про значні обсяги імпорту гречки російського виробництва та житнього борошна білоруського помолу. А за умовами Меморандуму про порозуміння між Мінагрополітикою та зернотрейдерами, за два тижні ліміти на експорт 8 млн тонн продовольчої пшениці та 8 млн тонн фуражної пшениці можуть бути змінені. Цьогоріч вперше експортуватиметься кукурудза до ЄС у значних масштабах: якість нашого зерна задовільна, а європейські країни недобрали власний врожай через посуху.

Як відомо, підписані меморандум із трейдерами, про ліміт у зовнішніх поставках у 8 мільйонів тонн продовольчої та 8 мільйонів тонн фуражної пшениці. Наш потенціал в експорті – понад 10 мільйонів тонн, але експортувати потрібно рівно стільки, аби забезпечити внутрішні потреби.

Цьогоріч існує строкатість показників якості зерна, зокрема через різні допуски господарств у дотриманні агротехніки та культури виробництва. Деякі господарства дотримувались всіх технологій, тому зібрали пшеницю першого класу якості, а деякі господарства збирали взагалі 5-6 класу (дані із елеваторів). Окрім того, наші лабораторії не дозволяють оцінювати адекватно якість зерна, такими темпами буде краще відправити зразок зерна оператором DHL до США, як це уже відбувається із аналізом проб ґрунту. Вже 40% запланованого зерна вивезено на експорт.

Сума держпідтримки у проекті бюджету на 2019 рік формувалась із 1% від валового агровиробництва. Суми в проекті бюджету є попередніми, розпис коригуватиметься після консультацій із аграрними асоціаціями. Програма квазіаккумуляції була скоріше програмою проїдання, програмою звичайної компенсації сплачених податків, від якої вигравали лише крупні агровиробники. Тому Мінагрополітики не підтримуватиме відновлення дотацій за сплаченим ПДВ. Висновки про ефективність роботи програм держпідтримки робити рано, справжній ефект буде відчутно лише на третьому році дії програм.

Головна перепона для участі агровиробників в програмах держпідтримки – це невпорядкованість документів на право власності на земельні ділянки та господарські будівлі. Аби отримати фінансування, достатньо мати сертифікат готовності об'єкту, навіть без дозволу на будівництво. Сертифікати готовності об'єктів видає ДАБІ. Розумним рішенням для тих, хто бажає змінюватись, можуть

стати усвідомлені трансформації бізнесу в кожному напрямі, що впливає на успішність та зрілість бізнесу.

Практичні кроки можна узагальнити у три основні напрями:

- комплексна діагностика та оцінка основних бізнес-процесів, механізмів прийняття рішень, структури власності та інших важливих напрямів, що визначають ефективність і вектор розвитку компанії;
- розробка дорожньої карти, з практичними кроками й алгоритмами досягнення довгострокових цілей компанії;
- реалізація поставлених цілей, контроль процесу виконання та його корекція залежно від обставин, що виникають у процесі реалізації.

Безперечно, кожен з наведених кроків містить у собі багато дій, рішень та корекцій, вони є комплексними та багаторівневими. Втім, саме розумна трансформація дозволяє бізнесу правильно розміститись на мапі можливостей, перспектив і зростання.

Висновки. За умов, що склалися в частині функціонування галузей рослинництва, доцільним є розробка і впровадження стратегії оптимізації, яка включає аналіз існуючої практики господарювання, використання ресурсів і всіх видів виробничих систем з метою розробки коректуючих дій – впровадження контролю постійних і змінних витрат, спрощення виробничих процесів шляхом поєднання технологічних операцій, перегляду стратегії маркетингу і менеджменту, що в кінцевому рахунку призводить до зменшення витрат енергетичних ресурсів[4].

Запропонована ця частина мети розвитку досягається шляхом розширення виробництва і підвищення якості сільськогосподарської продукції. При цьому здійснюється вплив на параметри, що формують рівень витрат, енергоресурсів в той же час, як в стратегії розвитку об'єктом впливу є параметри, обумовлені доходами галузей АПК і умовами їх відносин з ринком.

Література

1. О.І. Соловей, Ю.Г. Лега, В.П. Розен, О.О. Ситник, А.В. Чернявський, Г.В. Курбаса: Нетрадиційні та поновлювальні джерела енергії; Навч. посібн. За ред. Солов'я, Черкаси, ЧДТУ, 2015. – С.140–164
2. Кадієвський В.А., Бурцева Т.І. Енергозбереження в системі енергетичної безпеки регіону.-Зб. наук. праць ЧДТУ (Екон. науки), №2(14)-2016.– С.114–119.
3. Електронний ресурс: <http://agravery.com/uk/posts/show/zalisitis-v-majbutnomu-poradi-ekspertiv-sodo-tranformacii-biznesu>
4. М. П. Денисенко. Економічний розвиток галузей АПК регіону в системній взаємодії з енергетичними галузями. Київський національний університет технологій та дизайну / Ефективна економіка № 1, 2015.– С. 122–125.

ОЦІНКА СТРУКТУРНИХ ЗРУШЕНЬ В ІНВЕСТИЦІЙНОМУ АНАЛІЗІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Фрум О.Л., к.е.н., старший викладач кафедри економіки промисловості
Одеська національна академія харчових технологій

Оцінка структурної динаміки займає важливе місце в статистичних дослідженнях соціально-економічних явищ. Особливу важливість цей метод

- Самофатова В.А., к.е.н., доц., Богослов В.І., магістрант, ОНАХТ, м. Одеса
17. ПРОБЛЕМИ КОНТРОЛЮ ЯКІСТІ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ 45
Немченко Г. В., аспірант, ОНАХТ, м. Одеса
18. РЕГУЛЯТИВНИЙ КОМПОНЕНТ ЛОГІСТИКИ ДЕРЖАВНОГО ГОСПОДАРЮВАННЯ ЯК ОСНОВА РИНКОВОГО АДМІНІСТРУВАННЯ ЗЕРНОВОГО РИНКУ 48
Седікова І. О., д.е.н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса
19. ОКРЕМІ АСПЕКТИ ОЦІНКИ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА 50
Ступницька Т.М., к.е.н., доцент, Васильєва Ю.В., магістрант, ОНАХТ
20. СУЧАСНА СКЛАДОВА ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА 53
Каламан О.Б., к.е.н., доцент, Мандрикін Д.В., магістрант, ОНАХТ
21. ДИФУЗИЯ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ІННОВАЦІЙ: ПЕРСПЕКТИВИ УКРАЇНИ 57
Стадницький Ю.І., д.е.н., професор, Політехніка Свентокшиська, Польща
22. ВИЗНАЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ СЛУЖБИ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ 58
Удовиця О.Ф., к.пед.н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса
23. СУЧАСНІ НАПРЯМКИ РОЗРОБКИ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА НА ПРИКЛАДІ ПАТ «КАРЛСБЕРГ УКРАЇНА» 61
Коренман Є.М., ст. викладач, ОНАХТ, м. Одеса
24. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ КЕРІВНИКІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА 63
Савенко І. І., д.е.н., професор, завідувач кафедри, ОНАХТ, м. Одеса
25. ДОСЛІДЖЕННЯ ПІДХОДІВ ДО ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЧНИХ НАПРЯМІВ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ПІВДЕННОГО РЕГІОНУ 64
Агеева І. М., к.е.н., доцент, Агаркова О. В., асистент, ОНАХТ, м. Одеса
26. ДЕРЖАВА ЯК СУБ'ЄКТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ 67
Ткачук Т.І., к.е.н., доцент, Заболотна О.С., асистент, ОНАХТ, м. Одеса
27. ЕКОНОМІКА И ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ АПК УКРАЇНИ В СЕГМЕНТІ ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР 71
Татарик Е.П., асистент, ОНАХТ, м. Одеса
28. ОЦІНКА СТРУКТУРНИХ ЗРУШЕНЬ В ІНВЕСТИЦІЙНОМУ АНАЛІЗІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ 74
Фрум О.Л., к.е.н., старший викладач, ОНАХТ, м. Одеса
29. РЕФОРМИ Л. КУЧМИ ДЛЯ ПОДОЛАННЯ ТІНЬОВОГО СЕКТОРУ ТА ПОБУДОВИ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ 76
Неклюдов Є. С., аспірант кафедри новітньої історії України
Запорізький національний університет
30. ВИЗНАЧЕННЯ ІМОВІРНОСТІ БАНКРУТСТВА ЯК ПРЕВЕНТИВНИЙ ЗАХІД ДЛЯ ЕФЕКТИВНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ М'ЯСОПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ 80
Магденко С.О., ст. викладач, Хмелевський Б.В., магістрант, ОНАХТ
31. ПИЩЕВАЯ ПРОМЫШЛЕННОСТЬ БЕЛАРУСИ В КОНТЕКСТЕ МИРОВЫХ ТЕНДЕНЦИЙ 82
Пилипук А.В., к.е.н., доцент, зав. сектором економіки перерабатывающей промышленности Республиканского научного унитарного предприятия «Институт системных исследований в АПК Национальной академии наук Беларуси»
32. ПОВЫШЕНИЕ ЭФФЕКТИВНОСТИ АПК ЗА СЧЕТ СОЗДАНИЯ МАРКЕТ-ПЛЕЙС 85
Куклинова Т. В., к.э.н., доцент, Дроздов А. Ю., магістрант, ОНЭУ
33. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ТА ПСИХОЛОГІЧНІ ПІДВАЛИНИ БРЕНДИНГУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ ПІВДНЯ УКРАЇНИ 87
Павлова І. О., асистент, ОНАХТ, м. Одеса